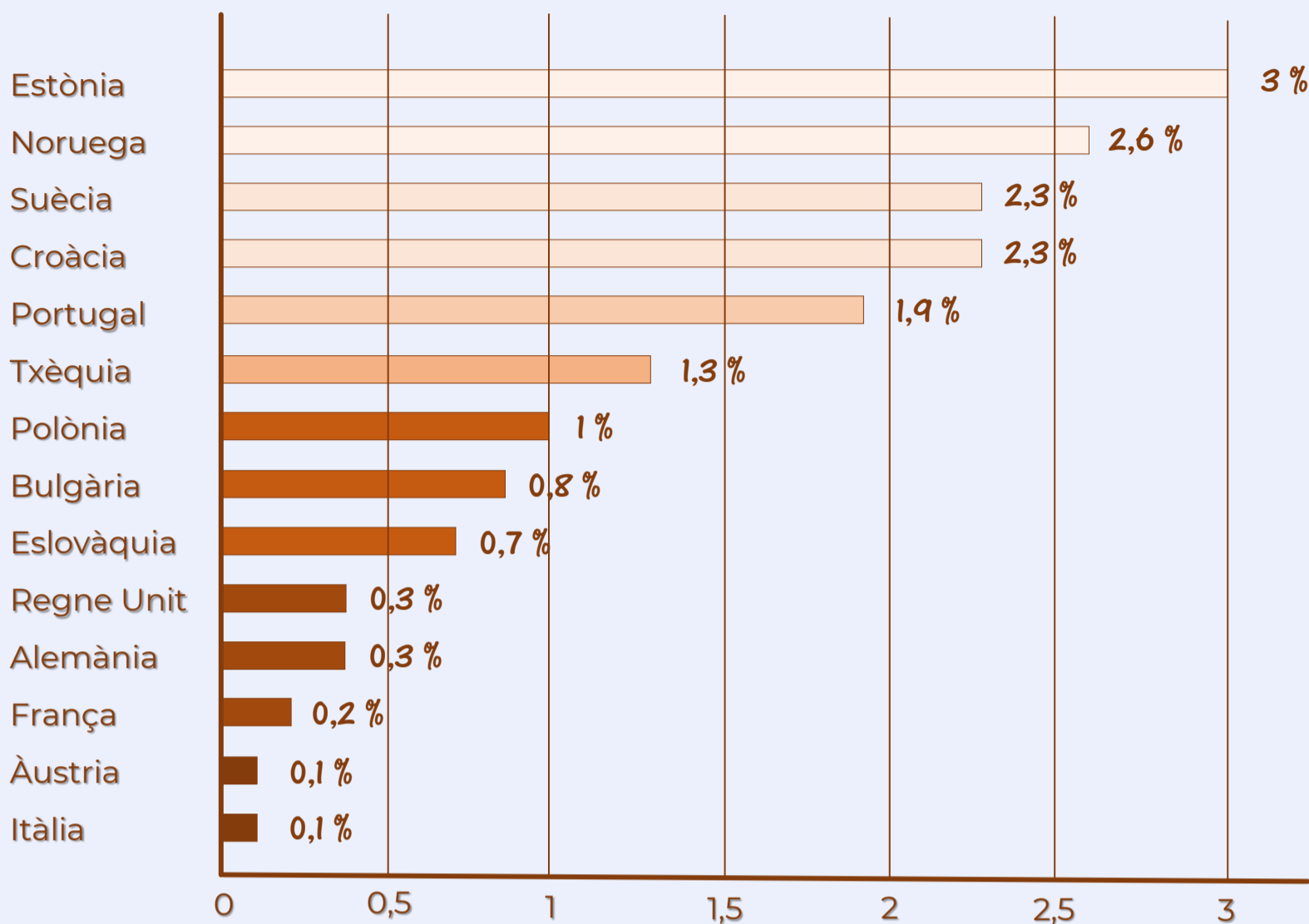

Espanya, a les portes d'un corralito bancari

El coeficient de caixa:

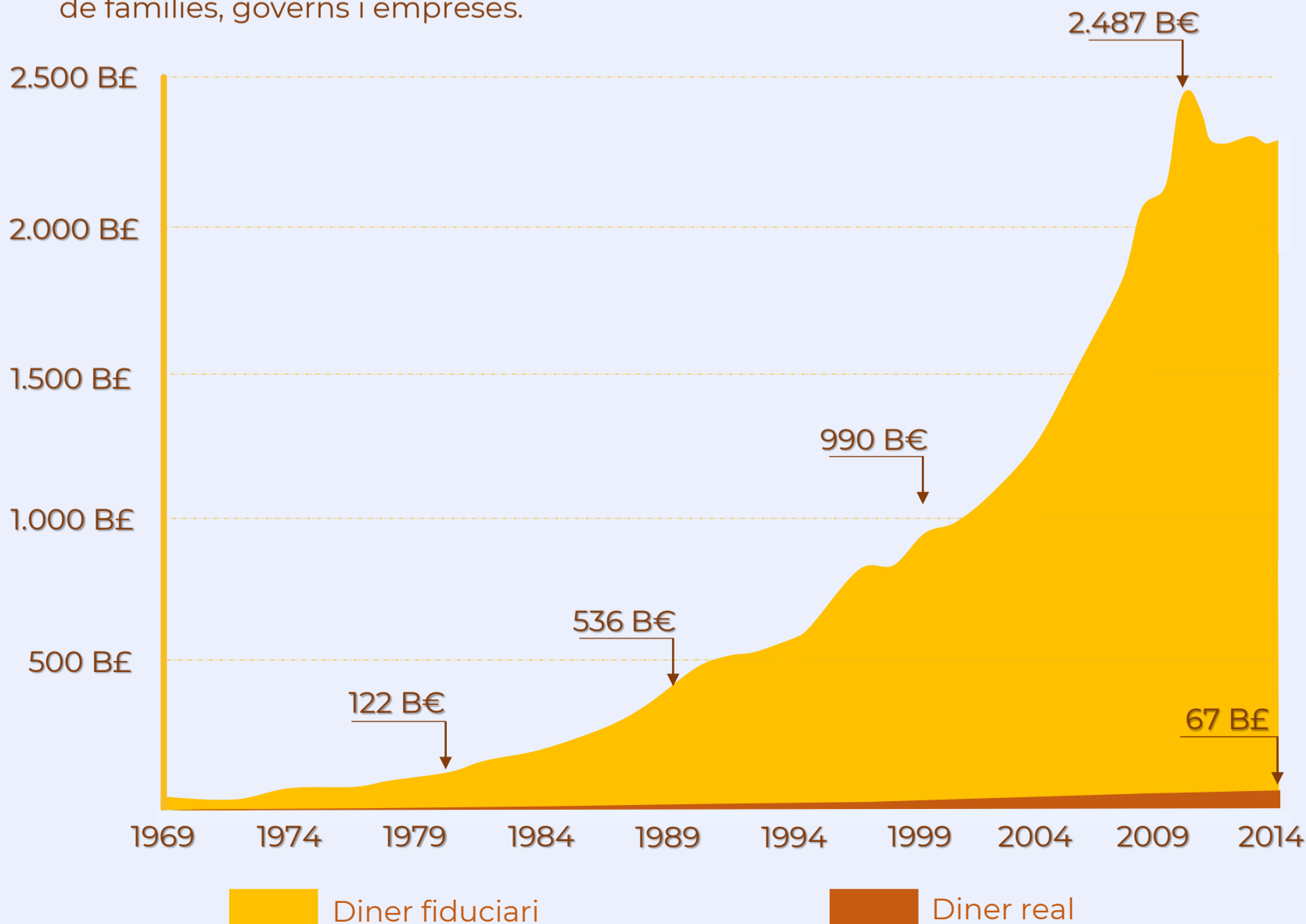
01

El coeficient de caixa és el percentatge de diner que els bancs han de tenir en reserves líquides; i per tant, no el poden fer servir ni per invertir, ni per donar crèdits. Cada país estableix el coeficient mínim de caixa. Així es garanteix la solvència del sistema financer, ja que els bancs disposen de prou capital per a fer front a les necessitats de liquiditat. Com major sigui el coeficient de caixa més difícil és que un banc faci fallida. Però alhora, la proporció de crèdits que pot concedir és menor i, per tant, la seva rendibilitat i els seus beneficis també seran menors.

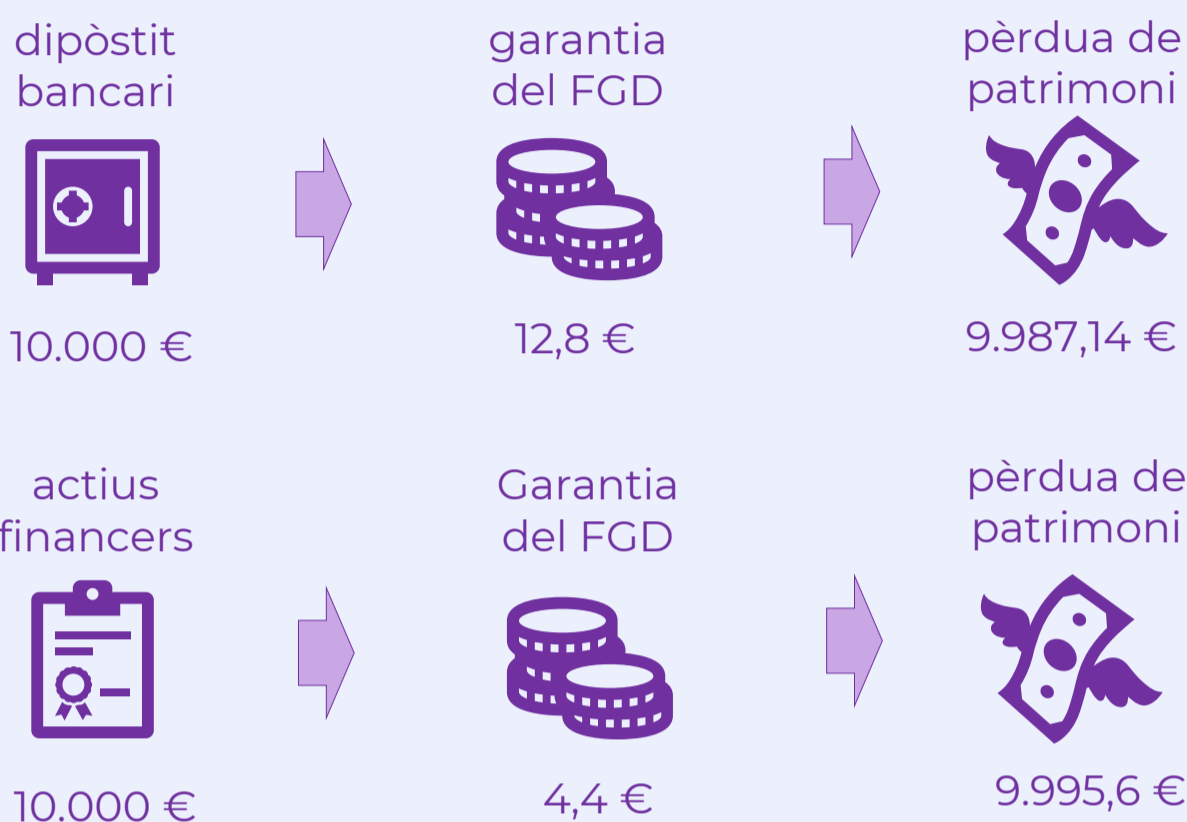
Diner fiduciari:

02

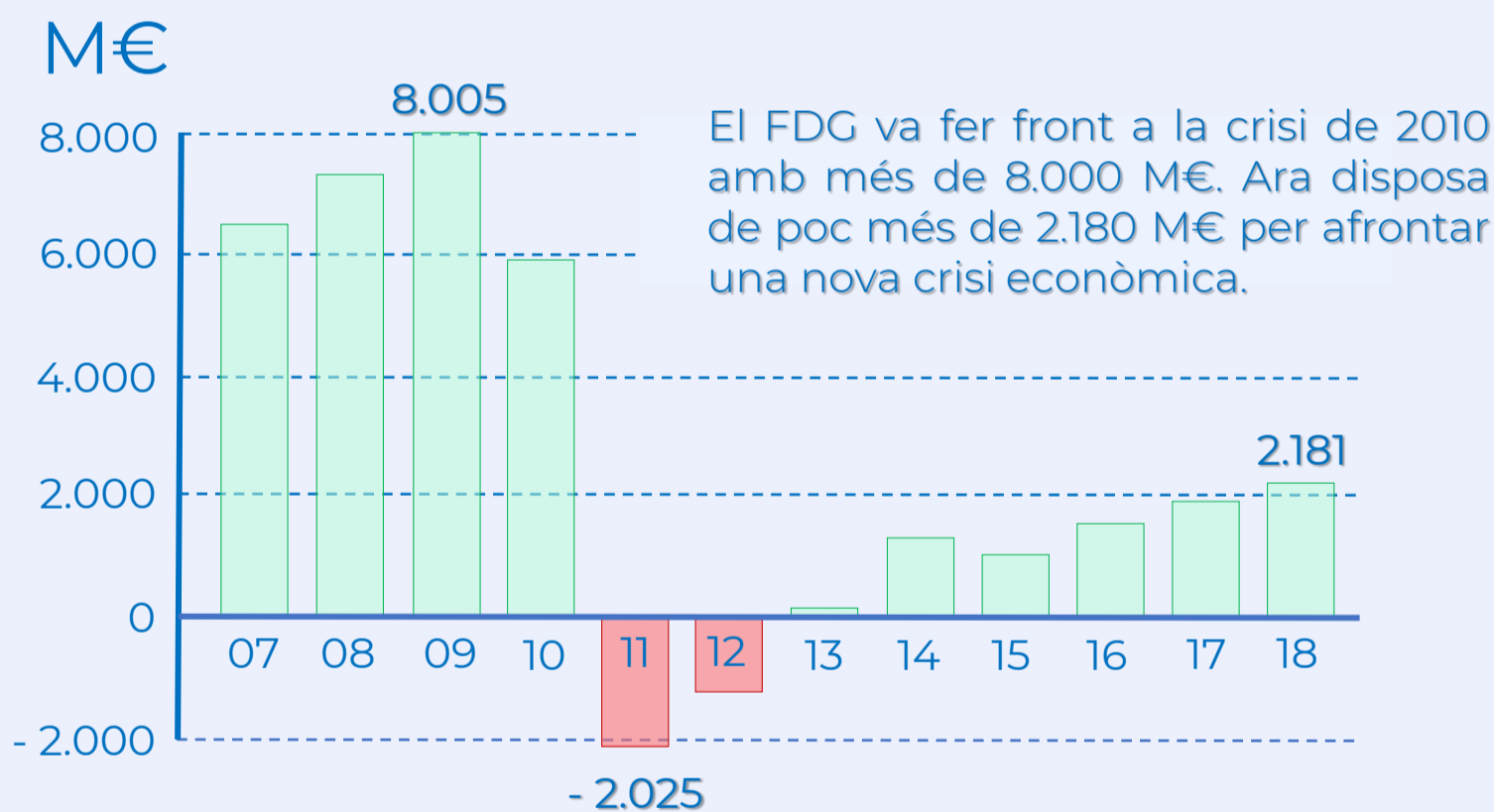
La major part del diner que hi ha a l'economia és diner fiduciari; és a dir, no existeix físicament; només existeix com a apunt comptable: és deute. El diner fiduciari és creat pels bancs a mesura que concedeixen crèdit amb els nostres dipòsits en diner físic. Al llarg de les últimes dècades s'ha disparat la proporció de diner fiduciari sobre la quantitat de diner físic a mesura que augmentava el deute de famílies, governs i empreses.

L'economista francès Philippe Herlin va demostrar que la garantia de 100.000 € pels dipòsits bancaris és completament falsa, analitzant el cas de França. El FGD francès tenia una capitalització de 7.927 M€ (2018). Tanmateix, la realitat és ben diferent de la retòrica política: l'Estat francès només garanteix 1 € per cada 2.264 € en actius financers i 1 € per cada 778 € en dipòsits bancaris. Per aquest motiu Macron va proposar la creació d'un fons de garantia europeu. Però, mentre aquest projecte no es faci realitat, els estalviadors són únics els responsables de garantir els seus propis dipòsits bancaris. I si l'Estat francès no és garantia de res, ja podem imaginar quina garantia ens pot oferir l'Estat espanyol.

Evolució del Fons de Garantia de Dipòsits d'Espanya

El FGD va poder afrontar la crisi de 2010 amb una capitalització històrica, superior als 8.000 M€. Així i tot, no hauria estat suficient per garantir els dipòsits bancaris en cas que les entitats bancàries haguessin entrat en fallida. El FGD hagués necessitat més de 60.000 M€ només per garantir els dipòsits de menys de 100.000€ dels clients de Bankia. Tot el que hagués excedit aquesta xifra s'hagués perdut. Per aquest motiu, l'Estat va rescatar les entitats financeres amb diner públic.

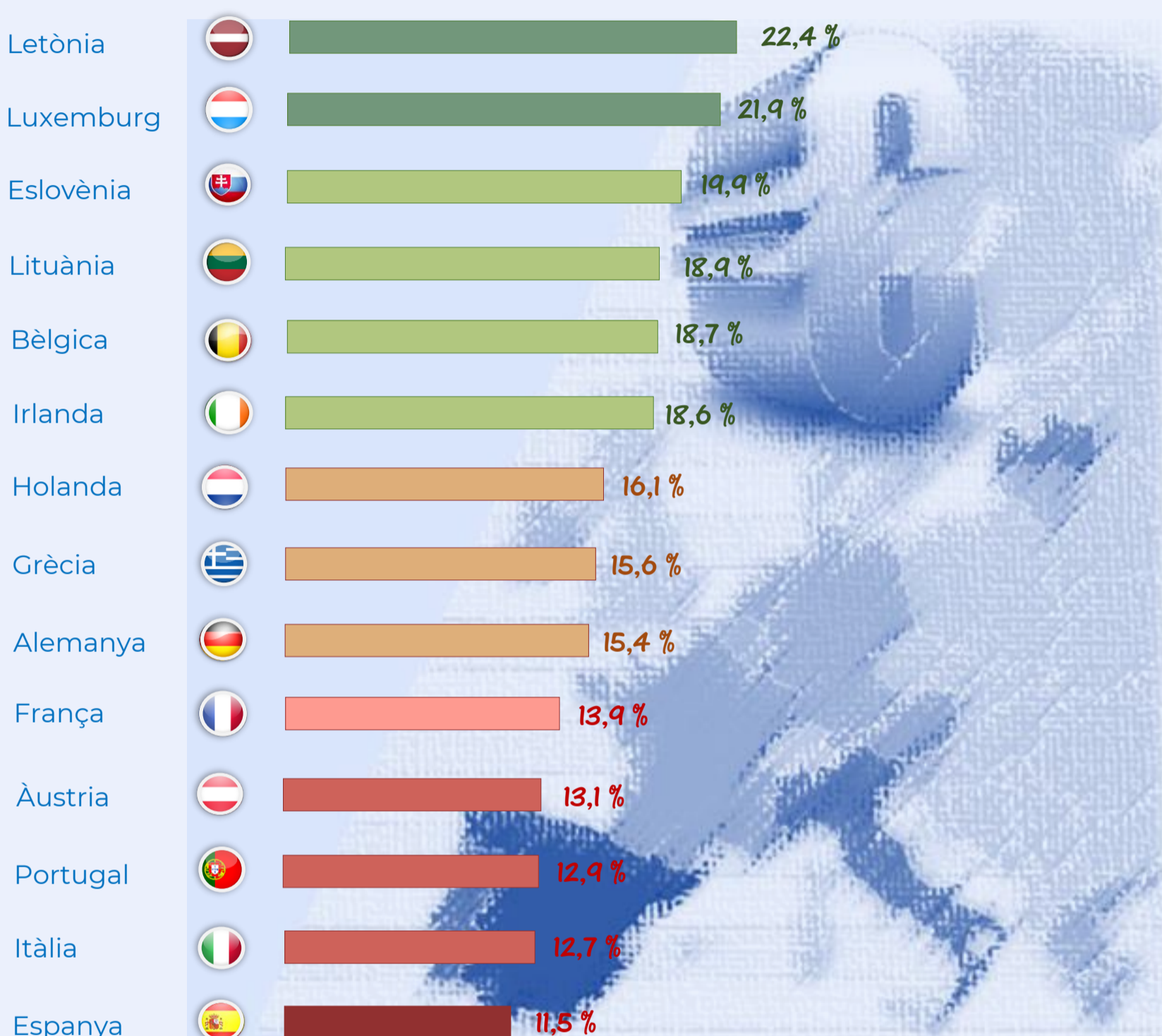
Així és com en aquella ocasió es va evitar un «corralito» de l'economia espanyola. Tot i així, el FDG ha patit la major davallada de la seva història i dotze anys després de l'esclat d'aquella crisi amb prou feines ha aconseguit recuperar el 20% de la seva capitalització inicial. Les reserves del FDG a les portes d'una nova crisi són de poc més de 2.000 M€.

Si els 8.000 M€ del FDG no eren suficients per garantir els dipòsits bancaris en 2010 és evident que els 2.181 M€ actuals no donaran per gaire més en cas que esclati un nou rebrot del coronavirus. Tanmateix, tant és quan hi hagi al FGD: la garantia dels dipòsits inferiors a 100.000 € és completament falsa.

Coeficients de garantia de caixa :

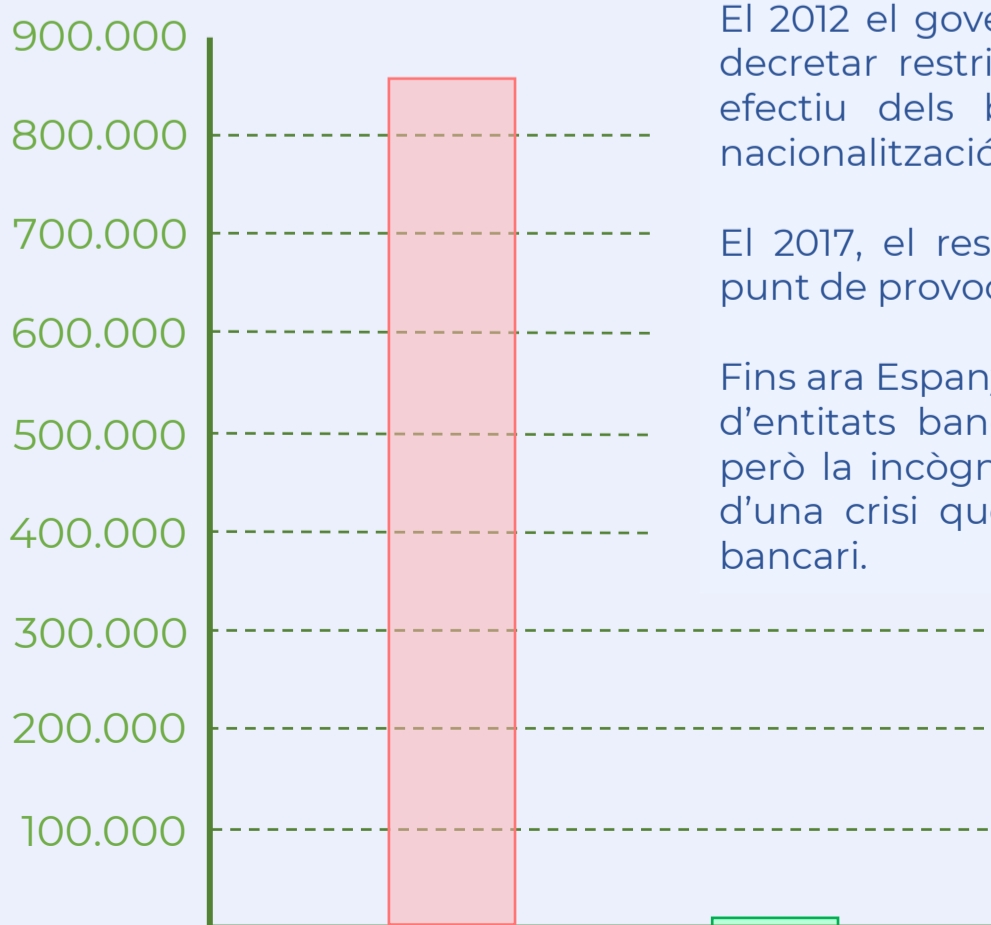
Macron va proposar la creació d'un Fons de garantia Europeu. Però seria un suïcidi que la UE en creï un just abans de la fallida del sistema bancari espanyol. Ho podria fer a misses dites, per evitar un efecte contagi a la resta d'Europa. La UE s'ha limitat a obligar els bancs a augmentar les seves ràtios de capital, cosa que ha provocat un nou procés de fusions bancàries a Espanya. Però això no serà suficient per afrontar una nova crisi econòmica fruit de la crisi sanitària. Les entitats bancàries espanyoles tenen el menor coeficient de caixa de la zona euro.

Font: Expansi3n, 2018

La garantia real del Fons de Garantia de Dip3sits:

M€

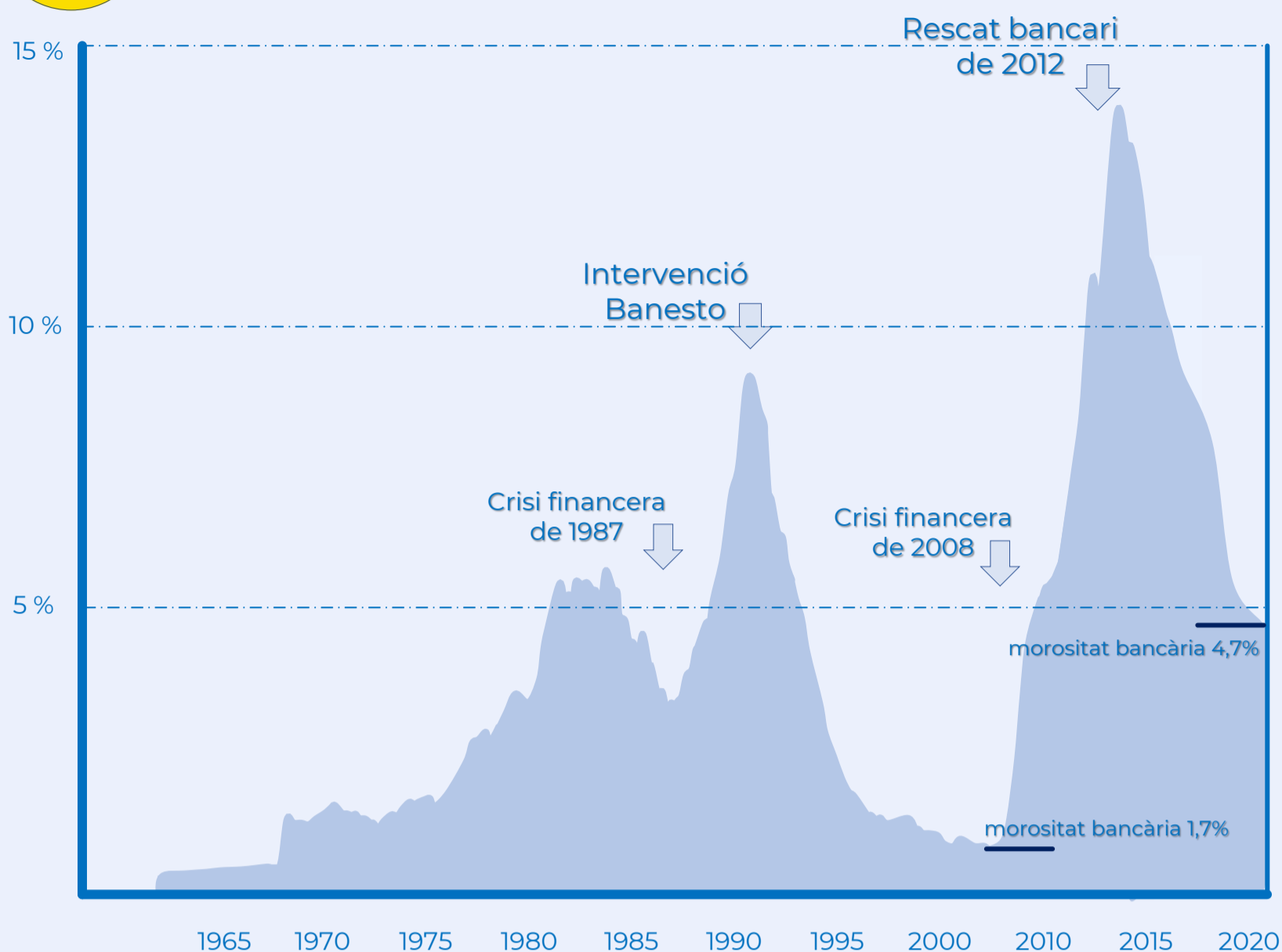

El 2012 el govern d'Espanya va estar a punt de decretar restriccions a la retirada de diner en efectiu dels bancs pel cas Bankia. La seva nacionalitzaci3n ho va evitar.

El 2017, el rescat del Banc Popular va estar a punt de provocar una situaci3n semblant.

Fins ara Espanya ha fet front a crisis de solvència d'entitats bancàries de forma individualitzada, però la inc3gnita és saber com actuarà davant d'una crisi que pugui afectar a tot el sistema bancari.

■ Dip3sits bancaris
■ Diner garantit pel FGD

Evolució de la morositat bancària:

07

A Espanya, la morositat bancària va arribar a màxims històrics el 2013 superant el 13% quan uns pocs anys se situava entorn l'1%. Des d'aleshores s'ha anat reduint lentament fins al 4,6% (oct. 2020). Però el tancament d'empreses amb motiu de la crisi sanitària fa preveure un augment de la morositat bancària que podria arribar al 18,8%, cinc punts més que el 2013. De fet, l'octubre de 2020 només els restauradors de Madrid ja havien sol·licitat més de 20.000 M€ en moratòries hipotecàries.

Tenint en compte que l'informe del Banc d'Espanya de setembre de 2020, quantificava en 12.500 M€ cada punt percentual d'impagament, al llarg de 2021 les entitats financeres hauran d'afegir 180.000 M€ d'actius tòxics als seus balanços. Tal com va passar en 2013, en previsió de l'impacte d'una nova crisi de deute, s'està ultimant una nova concentració d'entitats financeres.

Conclusions

01

La banca espanyola afronta aquesta nova crisi econòmica amb una gran debilitat, ja que encara no s'ha recuperat de la crisi anterior. Les concentracions bancàries podrien millorar l'eficiència del sistema bancari, però no suposaran cap garantia per afrontar una nova crisi. La banca espanyola i les grans empreses es repartiran la major part de les ajudes de la UE.

02

El fons de garantia de dipòsits no és garantia suficient per evitar restriccions en la disposició de diners dels estalviadors. El 2012 el FGD disposava de 8.000 M€; però hauria necessitat més de 60.000 M€ només per garantir els dipòsits dels clients de Bankia. La seva nacionalització va evitar la imposició de restriccions a les disposicions de capital en efectiu. Enguany, aquest fons té de poc més de 2.100 M€, i és molt previsible que la crisi afecti a tot el sistema bancari.

03

El risc de limitació a la disposició d'efectiu de capital cada vegada és més alt. Però en qualsevol cas, el més probable és que les restriccions siguin parcials i només afecti disposicions de grans quantitats de diner físic. El mateix sistema financer ens proveirà de solucions mitjançant el diner electrònic, que podem continuar emprant sense restriccions, com una nova passa en la retirada definitiva del diner físic.

04

Si seguim la tesi de la doctrina del xoc (Naomi Klein, 2007) la por, la incertesa i el xoc emocional que puguin provocar la limitació a la disposició d'efectiu de capital, permetran implantar un nou model financer sense diner físic, encara que això suposi pèrdua de llibertats pels agents econòmics com la pèrdua d'intimitat, un major control dels agents econòmics o el risc de quedar-se fora del sistema. Quan tot el diner sigui electrònic quedarem en mans dels interessos de les entitats financeres. Per això caldrà fomentar l'empoderament dels agents econòmics mitjançant instruments alteratius de finançament.